

Este de două ori în săptămână: Joi-a și Do-
minica; era cândva pretinde importantă
materielor, va să de trei sau de patru ori
în săptămână.

Pretulu de prenumerațiune.

pentru Austria:	
pe anu întregu	8 fl. v. a.
„ diumătate de anu	4 fl. v. a.
„ patrariu	2 fl. v. a.
pentru Romanii și străinatate:	
pe anu întregu	12 fl. v. a.
„ diumătate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespun-
dinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune
S'atonsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa
si corespondintiele, ce privescu Redactiunea,
administratiunea sau speditiunea; câte vor fi
nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime
nu se vor publică.

XXXX

Pentru anuție și alte comunicatiuni de in-
teresu privatu — se raspunde câte 7. cr. de
linia; repetirile se facu cu pretiu scadiutu.
Pretulu timbrului câte 80 cr. pentru una data
se antecipa.

Invitare de Prenumeratiune

la

„ALBINA,”

fôia politica natiunale pentru tôte interesele romane.

Apropiandu-se anulu nou 1872, „Albina” are să-si încépa periodulu alu VII-lea alu vietiei sale pline de lupte.

Desi greutătile luptei nôtstre natiunale din dia in dia se sporescu, precum cutesarea poterei facia de noi si de aspiratiunile nôtstre sacre, legitime, patriotice — din dia in dia devine totu mai discretiunaria si chiar brutale: totusi pre câtu timpu marele Publicu romanu va continuă a spriginii lupt'a nôtstra printr'unu concursu spirituale si materiale — destulu de abundante: noi am comite unu greu pecatu contra natiunei, deca unu minutu am esitã in lupt'a si directiunea nôtstra.

Pentru că — ori cine ce ar dice si cum ar socoti, despre spiritulu comunu la noi, adeverat'a spontaneitate seu otarire de sine a natiunei nici intr'unu locu nu se manifesta atât de curata, nu este atât de libera si genuina, ca si la sustinerea unei foi publice si opositionali, prin *convulsiune* si *prenumeratiuni*.

Aci nu pôte să fia nici vorb'a de *fortia seu sila* din partea nôtstra; căci poterea este la contrarii nostri, cari tocmai profita de ea une-ori si une-locuri in contra nôtstra.

Nici pôte să fia vorb'a de amagire; căci vócea, discussiunea si directiunea nôtstra sunt *publice* si marele si neocoruptibilulu Publicu este judecatoriulu nostru.

De aci noi ne tienemu indreptatiti a deduce că, pre câtu timpu „Albina” este relativminte cea mai latita, mai multu cautata si spriginita fôia romana, natiunea romana pre atât'a apretiucesce si sustiene principiale si directiunea „Albinei;” si intr'atât'a noi, afora de cele mai curate si depline convictiuni personale ale nôtstre si ale partitei cărei ne-am ingagiatu, mai avem si impulsulu pozitivu alu opiniunei publice.

Si éca oblegamentulu nostru morale si natiunale, evidentminte espresu, pentru continuarea luptei nôtstre diaristice cu tôte poterile, in aceea si directiune, ca pan' acuma — pana atunci, pana ce seu vomu invinge, adeca poterea ni va recunósce si concede drepturile aperate, seu ni va pune punnulu in gura, ca să nu potemu vorbi, să nu ni mai potemu aperi drepturile eterne.

In primul casu are să urme *impacatiunea si infratirea cea adeverata si multu dorita de noi cu domni unguri* de la potere; in celalaltu casu are să urme *ucidatoriulu de omenime despotismu*; o stare a barbarismulu asiaticu, abnormale pentru Europa, si tocmai pentru aceea de forte scurta durata.

Astfelu fiindu credint'a si convictiunea nôtstra, publicãmu abonamentu nou, in conditiunile de pana acuma, adeca:

A) Pentru părțile austro-ungare:

- Cu 8 fl. val. austr. pre anulu întregu,
- 4 fl. val. austr. pre $\frac{1}{2}$ de anu,
- 2 fl. val. austr. pre $\frac{1}{4}$ de anu.

B) Pentru Romanii și străinatate:

- Cu 24 de lei noi seu franci pre anu,
- 12 lei noi seu franci pre $\frac{1}{2}$ de anu.

Pesta, in 11/23 dec. 1871.

Diet'a Ungariei in siedint'a de ieri desbatendu si mai departe bugetulu ministrului de culte, in fine din caus'a serbatorilor si-a suspendatu siedintiele pana la 9 ian. 1872 si cea mai mare parte a deputatiloru a si plecatu catra casa. —

Tocmai precum din părțile comitatelor romane, si a nune din multe cercuri curatu romane, spre nespusa dorere pentru ori care inima romana nestricata — fuseram siliti a publică ne-asteptatele reporturi despre invingerea contrariilor poporului si natiunaltatei nostre — prin propriile nôtstre voturi la alege rile municipale: tocmai asia de ne-asteptate intimpinãmu prin foile slave cu gramad'a sciri despre bravure ne mai pomenite si invingeri eclatante ale slovaciloru prin multe parti locuite de ei, pre unde — Ddiu mai scie de candu, totu numai domnii magjaroni au portatu de nasu pre bietulu poporu! Acum in acele parti i-a apucatu grigia mare pre dnii stepanitori si ei încerca la verificare a-si ajutã prin feliu de feliu de volnicii.

Ce óre se dicemu la acést'a? — Slovacia óre, despre cari se tienea că dormu somnulu mortii, să încépa de o data a se destéptã? — ér alu nostru poporu, despre carele de la 48 in cóci

se credea că este celu mai destéptu. să fia pornitu spre amortire?!

Seu dóra că domni unguri, chiar pentru că pre alu nostru poporu ilu priveau de multu mai periculosu, a supr'a lui să fia intrebuintiatu midilóce de presiune si de coruptiune multu mai poterică?

Ori cum să fia, poporulu amaru va se-si planga rotacirea, si greu va se-si resbune a supr'a amagitoriloru! Plég'a ce poporulu romanu asta data si-a infipt'o in inima, va se-i casime lui si inteligintiei lui multa dorere si scadere. Se tienemu minte! —

— O scire mai recente din Viena ni spune, că Reichsrathulu se va deschide mercuri a viitoria, candu se va constitui alegendu-si biuroulu presidiale, joi se va ceti mesagiulu de tron si vineri ministeriulu va substerne bugetulu cerendu si indemnitate pe primul patrariu alu anului viitoriu, sambata probalminte anbele case vor votã (!) indemnitatea si dupa acést'a siedintiele se vor suspinde pana la 9 ianuariu.

Se dice că guvernulu cislaitanu e siguru despre o majoritate fidela constitutiunei dualistice. Pana candu? — vomu vedé, aceea in sa e pozitivu că guvernulu actualu in sa n'a potutu complaná o impacatiune cu polonii, cari numai impinsi de imperios'a necesitate vor intrã in Reichsrath.

Pentru părțile straine, indepartate, unde portulu postale este intreitu, si mai mare: acést'a se va socoti pe de a supr'a.

Pentru cei adeveratu seraci, a nune pentru invetiatorii si preotii slabu dotati, si mai departe se va dá fôia cu pretiu scadiutu; dar sub conditiunea ca atari prenumerațiuni să se facu pre anulu întregu, si am dori ca astfelu de prenumerațiuni să ni se tramita prin capii reuniuniloru seu prin dnii colectanti ai nostri, in liste colective.

Banii ni se potu inaintã seu prin epistóle francate, seu prin asemnate postale, care din urma medilocu este fora tóta indoiel'a celu mai eftinu si inlesnitoriu. —

Serac'ia cea mare ce a causat'o mai pretotindenia recólt'a cea slaba a anului, ne a facutu să renunciamu de ocamdata la intentiunea ce aveamu, d'a ni mari fôia, urcandu-i intru câtu-va pretiulu; stãmu in sa in pertractãri cu unii patroni ai fôiei nôtstre, ca dór'am poté-o mari fora urcarea pretiului. —

Mai avem o indetorire, nóa scumpa si neutavere catra on. Publicu alu nostru. I-am fostu promis o „*Charta etnografica a romanismulu din Oriente*.” Am spusu la rondulu seu că, dorindu cea mai deplina perfeptiune a ideei si planului nostru, in ca anu la inceputulu lunei lui optomvre am tramisu frumosulu nostru desemnu amiculu nostru I. *Caragiani*, macedonianu de nascere, membru alu academiei romane si profesore la Iassi, pentru ca dup' a sa personale esperiintia să ni completedie părțile macedo-romane, pre cari nici intr'unu opu strainu nu le am aflatu macar câtu de câtu bine nsemnate. Dnulu *Caragiani*, cum ni spuse pe la inceputulu lui septemvre in Bucuresci, aflandu planulu si desemnulu nostru pre interesante si demnu de tóta posibil'a perfeptiune, Pa tramisu unui amicu macedonianu alu seu, ampoiatu de militia la Constantinopole, despre care scie că are cele mai essacte cunoscintie ale poporatiuniloru macedo-romano atâtu din Turcia, câtu si din Grecia, si — acolo lucrulu a statu opacitu atât'a timpu! Dlu *Caragiani* sosise tocmai de la Constantinopole si dicea că intr'aceca amiculu seu i-a speditu la Iassi chart'a nôtstra bine completata, si că indata dupa returnarea sa a casa, ni va retransmis-o.

Nu ni-a retransmis-o; si — tare ne tememu că opulu nostru lucratu cu multa ostentia, dupa multi autori ai nostri si straini, unu opu unicu in feliuulu seu, va fi devenitu in mani contrarie.

Éca caus'a pentru carea noi n'am fostu in stare a implini promisiunea facuta onorabilulu Publicu alu nostru. Dar noi nu renunciamu nici acuma d'a ni essecutã acelu planu, acea charta etnografica, si d'a ni implini ingagiamentulu.

Mai asteptãmu unu respunsu categoricu alu amiculu nostru de la Iassi si apoi in casu de necesitate, vomu cautã să gasimu intre hãrtiele nôtstre o copia, ce nainte de a tramite desemnulu originalu la Iassi, in pripa ni-am facutu de pre elu pre hãrtia transparentu; cu ajutoriulu acesteia dlu autoru *Biju* de sicuru va fi in stare a ni desemná fora mari greutãti unu planu nou.

Intr'aceca noi la timpulu seu am inceputu a publicã si a tiparã si intr'o brosiurica separata *Legea comunale*, atâtu de importanta pentru noi, si carea câtu de curendu are se vina in aplicare practica. Usurandu-ne acum câtu de bine de multele restantie ce aveamu, numai de câtu vomu continuã publicarea acesteia si completandu brosiur'a nôtstra vomu tramite-o *gratis* tuturoru dloru prenumeranti ai „Albinei,” dorindu ca toti ai nostri să o studiedie bine acést'a lege si să profite de ea la timpulu seu câtu numai se pôte — pentru binele poporului si alu natiunei nôtstre.

Conducatoriulu „Albinei.”

Diet'a Bucovinei a alesu de ablegati pentru Reichsrath pre archimandritulu Bendella, Kochanovski, presiedintele tieriei Pino si pre renumitulu Schönbach. Alegere mai nimerita — pentru contrarii nostri — nici că se mai pôte inchipui; dupa acést'a deputatii opositionali presentandu capitaniulu tieriei unu protestu energicu, cu aceste siedintiele dietei s'au inchisu pe unu timpu nedeterminatu.

In *Francia* interesulu dilei se concentra in momentu pre langa staruint'a guvernulu, a nune a d'ui Thiers pentru returnarea legelativei si essecutivei tieriei la Parisu. Pasirea capulu essecutivei in acést'a privintia in comisiunea adunãrii natiunale pentru iniciativa, a facutu in publieu cea mai buna si decisiva impresiune, si sub acést'a impresiune, majoritatea adunãrei natiunale, monarchistii cei nascuti si nemascati, se elatina in resistint'a lor; astfelu se spéra că curendu Parisulu ér va ajunge ceea-ce trebue să fia, nu numai inim'a, ci si capulu Franciei.

Afora de acést'a in *Francia* guvernulu dlu Thiers s'a apucatu seriosu, ca nici o data mai nainte vr'unu guvernulu, de cultur'a si crescerea poporului. Dãoue principia si respective mesure mari s'au decretatu aci: a) scolarea seu *invetiamentulu oblegativu si constrictivu*; ast-

feliu adeca, in câtu sub nici unu protestu nici unui baietu de la 6 pan' la 13 ani nu-i este permis a se subtrage de la scóla, si pentru strict'a observare a acesteia mesure sunt respunsabili atâtu parintii, câtu si antistiele comunali si consiliile municipale; b) *influint'a clerulu in scólele de la tíera este redusa si regulata*, astfelu in câtu popimei catolice e lasatu destulu dreptu si spaci d'a inaintã cultur'a poporului si a filor populului, dar i este curmata posibilitatea d'a impedeã, adeca d'a incurcã si negrigi invetiamentulu; activitatea clerulu adeca este pusa sub o controla regulata a consiliilor comunali si municipali.

Astfelu *Francia* incepe a pasã pre o adeverata cale a culturei si desvolatiunei, unica salutaria pentru poporale mici si mari.

Din *Spania* se anuția éra o crisa ministeriale, care a duratu putieniu timpu, de óre ce iute s'a formatu unu nou cabinetu ministeriale sub presiedint'a lui Sagasta, capulu partidei liberali moderate, caruia pe semne i-a succésu a atrage in partea sa si pre liberalii radicali, fiindu că se dice că ministeriulu actualu nu se va opuno deca in parlamentu se va alege de presiedinte radicalulu Zorilla.

In *Romania* preste totu, si in Bucuresci specialminte, spiritele sunt agitate si inversiunata pentru noua conventiune ce in privinta drumurilor de feru guvernulu doresce a incheia si a sanctiona prin corpurile legelative cu noua compania jidovésca *Bleichröder* din Berlinu, si despre care se dá cu socotéla cá ar fi de o natura inca mai periculósa pentru tíera de cátu nefericita concessiune Stroussberg, cu mare nevoia si dauna desfiintata!

Pre candu spiritele se agita si toti cei buni ai tíerei se punu in miscare pentru dá protestá cu tóta energiá contra acelei conventiuni intentate, si pre candu diaristicá neoficiala si neguvernamentale din tóta tíera, pentru acestu actu si-a pusu la o parte discordiele si cu poteri unite si armonice lucra intru a lamuri importantia si pericululu causei. — politia dia-nopte este pre piciora, puterea armata este consemnata prin casarme si preste totu tóte le prepara casi candu tíera s'ar aflá in minutulu dá nasce o revolutiune mare si generale!

Acést'a este in momentu fisionomia Romaniei si a capitalei ei. Ddiu bunulu se întórca tóte spre bine!!

Clerulu si poporul din Bucovina.

Pare-ni-se, cá pana aici am aretatu si de a dreptulu, si prin indegotare suficiinte, cá libertatea bisericeii ortodosse din Bucovina este marginita si angustata, prin urmare si activitatea ei cea competinta si naturale, trebe se fia suspendata si sterila. Am aretatu apoi caus'a acestei stári triste, care se causéda prin relatiunea poporului catra cleru, care este avisatu de a-si usiorá acést'a sa stare cu recuzitiuni materiale de la credintiosii sei, cá acea relatiune diu, dintre poporu si cleru e asiaderea ne-naturale si mai multu numai fortata; prin urmare cu totulu contraria si stricatiósa spirituatii „ortodossimului“ si misiuni preotiesci. Se dictéda deci de sine singuru intrebarea: ce se fia óre caus'a principale a acestei triste anomalii in eparchia ort. din Bucovina, cáci clerulu parochial e atatu de reu materialminte provediutu, in cátu prin o atare situatiune a lui, patimesce si elu cu familiile sale, si apoi, ce e mai greu compenitoriu, patimesce si prin preoti si misiunea bisericeii?

Responsulu ni va fi simplu; si ca se-lu espunemu, trecemu la alu „patrulea“ si ultimulu nostru punctu, unde diseramu, cá defectuositatea si urmarile ei, ce se casunéda preotiloru, lasandu-se acestia intr'o stare materiale trista si lipaita de conditiunile necesarie ale traiului cu familiile lor; éra prin preoti daunele ce se aplica binelui si salutii bisericeii ort. din Bucovina, jace in mancitatea si ne-naturalitatea administratiunii diecesane. — Acést'a o vomu aretá-o; se intreéalámu aici numai, cá intentiuni si lucrári, fia ele si bune, déca provinu ele de la o autoritate manca si ne-competinte, nici valóre mai buna, si nici respectaveritate mai impunetória si mai deplina nu au, de cátu cum e competintia si autoritatea sorgintei lor.

Astfelu deci e si valórea si respectaveritatea propunerii Consistoriului Bucovinei pentru ameliorarea tristei stári materiale a clerului parochial! —

Sé fimu bine intielesi! cáci noi prin aceste cuvinte nu voimu nici de cum sé indiosimu cumva onorea si védia v. Consistoru, cá dicemu numai cá bisericea ort. fiindu ea comunitatea tuturor credintiosiloru sei, éra sustinerea clerului dupa principiale si trebuintiele acestei bisericeii, e o competintia economica, unu dreptu si o detoria a întregii comunitati bisericescii, prin urmare numai bisericea, dieces'a Bucovinei intréga aro competintia si dreptulu deplinu valorosu si autorisatu de a dá clerului seu, ce i trebuiesce si ce i se cuvine dupa natur'a bisericeii sei si postelatele timpului presentu. Totu asia si fondulu gr.-orient. din Bucovina e atatu dupa destinatiunea si caracterulu seu, cátu si dupa titlulu seu legale si formale o avere nedi sputavera si nealienabile a întregii bisericeii ort. din Bucovina.

Cá bisericea ort. din acést'a tíera, fia cá pentru placulu episcopiloru egoistici si ambitiosi, séu pentru placulu si interesulu guvernoloru lumesci de mai nainte, se indatináe abusivminte a fi cugetata in *persón'a* Episcopului singuru, séu in legatru cu Consistoriulu seu; acést'a fá numai acesa, ce chiar acum respica-

ramu; unu *abusu*, adeca o anomalía. — Nu e lucrulu in sa totu asiá, si de la „legile fundamentale — de statu“ de la 21 decemvre 1867 in cóce! —

Statulu Austriei, in care traimu, elu astadi numai acelu conceputu póte avé si are despre o „bisericea recunoscuta“ pe teritoriulu seu, care conceputu ilu are bisericea despre sine in sa-si. Prin urmare, la noi in Bucovina, de la anulu „legiloru fundamentale — de statu“ in cóce statulu cu autoritátele sale superióre si supremo nu póte mai multu privi si considerá pre Episcopu séu Consistoriulu seu de „bisericea“, cáci numai de acea autoritate, de acelu organu in dieces'a Bucovinei, dupa cum ilu prescrie caracterulu legii nóstre ort. orientale, éra noi privimu Consistoriulu cu Episcopu cu totu de o autoritate, ce dupa „regulativulu“ din 1786 are caracterulu numai de „provisoria“, éra dupa „statutulu — Consistoriulu“ din 2 fauru 1869, numai de unu oficiu spiritualu si administrativu, organisatu mai multu pentru tratarea agendelor in sinulu seu, de cátu ca o ocaruire deplinu representória ale afaceriloru economice si momentóse ale întregii diecese.

Dovéda despre acést'a sunt de o parte legile fundamentale de statu singure; éra de alt'a, cá la reclamarile diecesei din anulu trecut prin adunarea sa poporala s'a si induratu M. S. Imperatulu pré graciosu, a ni incuviintá pentru regulara si organisarea competinte a afaceriloru nóstre economice - administratiunale din diecesa, conchiamarea si tienerea de congrese bisericesci.

A cugetá deci despre bisericea nóstra ort. si despre intielesulu „legiloru fundamentale de statu“ altfelu de cum le espuseramu noi aici conceputele lor, ar fi a nu cunosce séu a nu voi sé cunósca cine-va credintia „ortodossa“, despre o parte éra „legile fund. de statu“, despre alt'a. —

Autoritátele lumesci din Austria cunoscu in sa adeverulu acést'a bine; si déca si unu *Irecek*, séu altii ca densulu se folosescu de Episcopu séu consistoriu, ca de o reprezentantia legale a tuturor afaceriloru si drepturiloru întregii comunitati diecesane, apoi acést'a e numai unu — gustu falsu din interesu particularu, lipsitu de ori si de resonu si justificaveritate legale. Si cumca acést'a ce dicomu aici e adeveratu, cá adeca unu ministru de panur'a Dlu *Irecek* substitue bisericea ort. a Bucovinei cu *persón'a* Episcopului numai dupa unu interesu particularu, dovedesce intru altele si planulu bizaru, de a creá numai cu sploatarea séu secundarea poehlei individuale a Episcopului Hacmanu, o metropolia *Irecko-hacmaniana*, in contra carui planu in sa se revólta intréga bisericea din Bucovina a man'a canónelor si consciintei sale ortodossis tice.

Fi-va óre in sa si acea interesulu unuia ca *Irecek* si comp. sé amelioréda la simpla propunere numai a Consistoriulu „trista“ stare materiale a clerului inferioru din Bucovina, care ameliorare are de ultimulu si propriulu scopu: aducerea a 400,000 de „ortodossi-orientali“ ce sunt pre langa acesa si — locuitori in Bucovina cuplesita de atátia straini de-natiunalitate si confesiune, de a-i aduce diu, pre acesti 400,000 de locuitori la consoiintia de sine si de drepturile lor bisericesci si sociale? — Séu póte fi interesulu unuia ca *Irecek* si comp. se redice numai la cererea unui Consistoriu si acést'a sbuciumatu si imparechiatu intre sine — clerulu parochiale din Bucovina, cu midilóce din acelu fondu religunarulu alu Bucovinei, din care fondu faimósei acestei companie i trebuescu mai antaiu *dieci de mii pe anu* pentru arangiarea, impopotianea si sustinerea metropoliei panslavo-hacmaniane? — Nu credemu! Asemene propuneri si cereri, cari nu comvinu gustulu si placérii unuia ca *Irecek* si amicului séu organulu seu, parintelui Hacmanu, pare-ni-se cá, emanandu diu atari propuneri numai din invecit'a si manc'a reprezentantia de astadi a diecesei, de graba s'ar respunde cu: „nu e intr'o cauza atátu de momentósa pentru intréga eparchia, numai Consistoriulu séu numai episcopulu competinte sé fáca asemene propunere: prin legile fundamentale de statu, de órece s'a garantatu bisericeiloru autonomi'a lor; éra autonomi'a bisericeii ort. din Bucovina, nu e autonomi'a numai a Episcopulu cu Consist. seu, cáci a întregii comunitati bisericescii din Bucovina; si acesteia ce-i trebuesce, spune ea singura prin congresulu seu, ce i l'am incuviintiatu!“. — Tare credemu, cá asia s'ar respunde; si de acesa, mái cá prevedemu de pe acum, ce rezultatu va avé propunerea ve-

nerabilulu Consistoriu din Cernauti, pentru reformarea si ameliorarea salarielor preotiesci, avendu pe langa acést'a parint. Hacmanu cu alti contrari ai adeveratulu scopu si bine alu bisericeii nóstre, nisce intentiuni, cum vedemu, personalu si particularu, pentru cari nu sóimu de numai pentru aceste scopuri monstróse li va ajunge averea fondulu nostru religunarulu, séu bá. —

Nar poté in sa fi asiá, déca intréga diecesa si-ar redicá glasulu seu prin congresu eparchiale, propri'a si de la legile fundamentale a statulu in cóce, adeveratu competintea autoritate administratiunala — cá si aiurea, asiá si la noi in Bucovina! Legalitatea bisericesca si politicesca imbracisandu-o cu totii in solidaritate si concordia, nu ni póte nime in lume negá séu contraria drepturile nóstre legale, *legalu* exprimate; avendu noi inca si averea nóstra propria fora ca sé veremu ceva de la statu, séu de la straini.

Necesitatea cea mai urginte si mai intetória, este de a regulá reportulu clerului parochiale catra poporu prin ameliorarea sustentatiunii materiale a preotiloru, urgintia acést'a o recunosce intréga diecesa si inca de multu; si este acést'a cauza, pentru cá e a economiei bisericesci, o costiuine de ne-aperata reciprocitate intre cleru si toti credintiosii ortodossi din Bucovina. Episcopulu in sa si Consistoriulu seu sunt cu privire la caracterulu bisericeii nóstre ortodosse si la autonomi'a si congresualitatea-ni garantata si incuviintata de statu, numai nisce concepte spiritualu, si de acesa ne-competinti a representá afaceri economice si inca *cardinale* ale întregii comunitati bisericesci. Éta deci mancitatea in administratiunea de astadi a eparchiei bucovinane, de la legile adecate fundamentale de statu si de la incuviintarea congresualitati nóstre in cóce! — Éta si caus'a, de ce n'avemu noi legitima sperare, cá propunerea venerabilulu Consistoriu alu Bucovinei pentru ameliorarea „tristei“ stári materiale a clerulu parochialu din acést'a diecesa va fi considerata si implinita!

Congresulu bisericescu, si numai elu va poté aici ajutá, congresulu si numai congresulu va poté aduce si bisericeii ort. din Bucovina, si clerulu si tuturor diecesaniloru sei legala si adeverat'a mantuire!

„Ironia lui Babesiu.“

Sub acestu titlu publicá „*Ellenör*“ martia-trecuta unu articlu, prin carele respunde la reflexiunile ce *Babesiu* face unguiloru in diota domineca trecuta.

Si alte foi magiare si magiarone scrisera pe intecute la articlu din acelu incidinte; dar „*Ellenör*“ le intrecá in tóta privinta pre tóte, si pentru acesa noi mai antaiu venimu a pretiui ale lui eseporatiuni.

Noi am diu de o suta de ori si repetimu a o suta si un'a óra cá, dnii unguiri nu sunt in stare sé dica discursuri séu se scrie articlu contra nóstra si a barbatiloru nostri, pre cari noi sé avemu celu mai micu pregetu dá le pune ori si candu întregi-intregutie in vederea si la a pretiuirea publiculu nostru. Tocmai contrariulu este la dnii unguiri, si acel jace diferentia intre moral'a nóstra si a loru, loialitatea si umanitatea nostra si a loru.

Acosteia premitiendu, venimu a traduce aci in estinsu amintitulu articlu din „*Ellenör*“, totu de o data a-i adaugo din parte-ni unele glósse — nu atátu pentru alu nostru publicu romanu, cátu mai vertosu pentru strainii cáti cetescu fóta nóstra si caror'a impregiurárele nu li sunt bine cunoscute.

Articulu intitulatu „*Ironia lui Babesiu*“ suna:

„In siedintia din 16 l. c. a dietei tíerei s'a ivitu unu casu de si curiosu in sine, dar in esintia cam intristatoriu. A nume dlu *Babesiu* a interpelatu pre ministrulu de instructiunea publica, cá in privinta gimnasielor din Transilvania si Banatu nu a fostu cu o cuvenita atentiune facia cu natiunalitatea romana ecl. 1) Ministrulu Pauler i-a respunsu cum se cade, la care dlu *Babesiu* a afiatu cu cala sé se eseporetodie o diumotate de óra cu invective si insultatiuni. 2)

Intr'adeveru e de mirare pacientia natiunii nóstre care merge pana la abnegatiunea

1) O mistificare neonestá. *Babesiu* a interpelatu pentru tíera intréga si pentru tóte natiunalitate nemagiare, nu numai in privinta gimnasielor, cáci a scóloru medie si a instructiunii natiunale peste totu. R e d.

2) Omu de omenia nu va aflá in reflexiunile lui *Babesiu* nici o invectiva si nici umbr'a de vr'o insultatiune. Dovéda cá, nici „*Ellenör*“, si nici alta fóta a domnilor n'a sciutu citá nici unu conventu insultatoriu séu investivu; ce ii dóre, este *adeverulu* celu puru si nudu, ce-lu pronuncia *Babesiu*. R e d.

de sine si e mai identica cu blandéti'a evangélica, candu se sufera unele asemene ciripituri (ciripolások) desi ridicule, dar totusi pré vatematórie, nu numai in tóte partile prin tíera si pe terenulu diaristiceii, cáci la mai asculta si in casa tíerei; de óre ce nu incápe nici o indoiéla, cá o asemene eseporatiune lipsita de ori ce dreptu si dreptate, in ori ce parlamentu alu lumei întregi ar fi revoltatu animele ascultatoriloru. Noi in sa — suntemu o natiune indelungu rabadatória, noi suferimu chiar si in propria nóstra casa insultatiunile cele mai ingamfate. 1)

Sé examinámu in sa caus'a diu punctu de vedere obiectivu si sé vedemu intru cátu se póte acusat in acést'a privinta natiunea magiara si guvernulu? 2)

Intr'adeveru guvernulu nostru in privinta acést'a i-se póte imputá si fórté greu póte fi acusat cu acesa, cá facia cu natiunalitátele observa o atitudine demna de compatimire si fora demnitate, intru cátu acelea au devenitu asiá de nedisciplinate, cá acuma nici nu mai vrú se soie cá mai assiste aici si natiunea magiara. 3) Nu natiunalitátele, cáci noi am avé caus'a de a ne plange, si nu dlu *Babesiu*, cáci noi trebe sé interpelámu pre dlu ministru de culte, pentru cá privesce cu nepasare tóte acele usuri, séu mai bine diu — abusuri, ce le comite o parte a intielegintei romane din Transilvania, imbuibata fiindu de daco-romanismu, 4) prin institutule romane de acolo, unde atátu din scólele poporali, cátu si din gimnasia, limb'a magiara e cu totulu eliminata, unde se intrebuintéda astfelu de carti didactice, cari diforma istoria magiara, cari infectéda spiritele fragede ale eleviloru cu veninulu de ura si dispretiu in contra natiunii magiare. 5) Prin acést'a apoi nu numai cá se causéda o discordia deplorabile in ambele partii, cá totu de o data se nimicesce si viitoriulu tinerime de óre ce i-se pune unu mare impedimentu intru desvoltarea si misiunea sa mai nalta. 6)

O asemene lupta declarata in contra limbei politice a tíerei, de siguru cá nici intr'o tíera nu s'ar suferi, si guvernulu nostru póte fi ageru acusat, cáci permite ca vre-o cátiva agitatori sé periclitéda in modulu acést'a chiar viitoriulu si desvoltarea intelectuale a romaniloru. 7)

Cu privire la acea incriminare, cá din fondulu de 3 millióne destinatu pentru instructiunea publica, cátu de miserabilu putionu se impartiescu romanii, in privinta acést'a intr'adeveru guvernulu nostru póte fi acusat, in sa numai din acelu motivu, cá aréta o favóre pré mare esigintielor romane, si pentru cá nu esecutéda cu destula energia legea de instructiunea publica; de óre ce nu incápe nici o indoiéla, cá dintre scólele satesci de prin Transilvania abia numai vre-o câteva core-

1) A mai veditu lumu insolentia ca acést'a?! Vorbesce unguuru nostru de „*propria sa casa*“, casi candu acesa n'ar fi *intocmai atátu de propria si a nóstra*! Si éta acel retacirea si nedreptatea domnilor unguiri. Ei se considera pre sine de „*stepánu*“, pre noi de — „*slavii loru*“ si de acel vatemarea, ba infuriarea loru candu noi cutesámu sé pretindemu in mósia comuna drepturi si folose de o potruva. Dar nu li ajuta nemica. Noi — pan' la mórté vomu pretinde. — R e d.

2) Bagati bine séma cá, ce obiectivu si sinceru are sé fia unguuru nostru! R e d.

3) A mai auditu lumu obrasnicia ca acést'a. Noi nu vremu sé simu cá assiste cei-ce ni iéu pre totu anulu diecile de millióne din spinare si 100,000 din filii nostri cá sé ni-i bage in armat'a lor, si cei-ce ne domnescu si ne splótedia ca pre o turma de vite, fora in sa sé se ingrigisca de prosperitatea nóstra fia morale, fia materiale! R e d.

4) Vedeti nobilita si generosulu magiaru, cum vine cu calumnia si denunciatiunea cea mai marsiava — numai cá sé-si ascunda consciintia festelita. R e d.

5) Totu mintiuni si mistificatiuni! Dlu unguuru oredé cá la noi se falsifica istoria casi la ei, unde celu mai celebru istoriografu este, carele mai bine scie falsificá! Apoi netolantia si eschivismulu érá numai la ei infóre prin scóle si se predica publicu. R e d.

6) Va sé dica: unguuru nostru are absurd'a credintia cá *desvoltarea si misiunea mai nalta*, numai prin limb'a magiara e posibilu. Seracu barbatu! R e d.

7) Vi toriulu este in man'a lui Ddiu si depinde de la vertutea poporului, nu de la brutalitatea domnilor. Guvernulu magiaru acie bine cá limb'a magiara nu e a tíerei, cáci a domnilor; tíera-si are limbele sale istorice. Cei cáti-va agitatori sunt spiritulu rescolatu alu poporului nedreptatite. Si acést'a o scie guvernulu R e d.

pundu cerintelor prescrie de legea instructiunii publice; acolo pretotindonia nise daocali ignoranti, cari n'au nici o idee despre intiamentu, torturadia in nisee miserabile borie pre bietii copii deobligati invetiamentu- ni. In intiesulu legei aceste tste ar trebui a dlu ministru de culte se te transforme in cole comunali si prin ajutoriulu statului se le una in acea stare, ca se pda corespunde ce- intieloru comune si prescrielor legei. 2)

Cu privire la gimnasia, aci incriminarea nu numai ca e nedrepta, ci totu de o data denonstra si o pre mare ingratitudine, de ore ce gimnasiae nostre din Transilvania mai eschi- sivu sunt confesiunali, acelea s'au infintiatu prin contributiunea de buna voia a natiunei seu in cele mai multe casuri prin donatiunile maritimose ale particulariloru, si cu tote ace- stea in fie-care se primesc si tinerii romani, primescu instructiune gratuita, ba se impar- tasiescu si la beneficiu si stipendiu. 3) Asia e acesta in liceulu din Clusiu, asia in tote gim- nasiele catolice, asia in tote colegiurile unita- riloru, reformatiloru si ale luteraniloru, ma in colegiulu reformatu din Orestia (Szászváros), fondatu de contele Kun Kocsárd, numerulu eleviloru in preponderantia e de natiunalitatea romana, astfelu din tenerimea romana in Tran- silvania preste 12 mii de insi primescu bene- ficulu de invetiamentu in institutelu confesiun- ali magiare. 4)

Dreptu aceea se nu cautati a raspunde cu nemultiamire la acesta bunetate de abne- gatiune a natiunei magiare, 5) si deca dvostre voiti se aveti gimnasia romane, in locu se fa- ceti interpelatiuni si atata sgomotu, deschideti- vi pungile, sacrificati pentru causa inveti- mentului, cum a facutu si face natiunea magia- ra, si atunci veti ave dvostre gimnasiae, 6) insa dupa ecuitate nu poteti pretinde aceea, ca noi de dragulu dvostre se romanisamu institu- tele infintiate prin proprielu nostre sacrificiu. 7) Acesta ar fi unu romantismu, pentru care dvostre insusi ati ride de noi.

Dvostre pre bine sciti se vorbiti ca sun- teti ignorati si apesati: insa unde ati poté si ar trebui ca se fiti cu ecuitate si loialitate, aco- lo n'aveti nici unu cuventu. Se vedemu numai

1) Vedeti ca ungurulu taia fug'a si se a- scunde de cestiune! Lasa cele trei milioane ale tieriei in gura magiarismului cu scole bune, si se apuca a scarmena pre biatele si amaritele nostre scole. Da, nu se apuca guvernulu pa- rintescu magiaru de scolele nostre cele depla- rabile de prin satele cele serace; caci — ar trebuie se face scole bune din banii statului, din cele 3—4 milioane: dar toemai acesta n'o vre nici „Ellenör.“ Man'a la inima. Red.

2) Ar trebui, da; insa voi i aplaudati ca calca legile spre stricarea nostra. Red.

3) Er o tull ungurulu de la cestiune. Ba- besiu a vorbitu numai despre scolele de statu, er despre cele private si confesiunali nici cu unu cuventu n'a atina. In institutelu vostre private poteti propune, cum si propuneti eschi- sivu ungurescoe, er deca primiti si romani, o faceti ca se-i adapati cu magiarismu. Insa pen- tru acesta nu ne-am plansu si n'avemu dreptu se ne plangemu. — R e d.

4) Totu in limba si spiritu curatu magiaru, si totusi ve plangeti ca se propaga la romani ura contra limbei si natiunalitati magiare! Vedeti in ce impasu ve aflati, domniloru! — R e d.

5) Abnegatiunea este o intielpta specula- tiune natiunale. Noi ne cunoascemu pre bine. La voi tote sunt egoismu si partialismu si spe- cula politico-natiunale. — R e d.

6) Aci se stamu loculu, se ni cautamu in ochi unii altor'a si apoi se ne intrebamu: cine este nedreptulu?!

Voi, ungunii, de candu sunteti, ati totu stepanitu si suptu tier'a; astadi voi trageti de pre pelea ei 40—50 milioane si le bagati in pun- gela vosta. Noi — traimu ca omeni seraci, dar onesti, din orunt'a nostra munca, pre catu nu ni-o secestrati voi.

Voi, cu multele mediloco si chiar jafuri din trecutu, vi-ati redicatu de multi ani scole mai multe; noa — nici legile vostre, nici me- dilocelu vostre nu ni au iertatu a redica multe; si asia — avemu putiene.

Voi, cei cu multe scole si multe medilo- ce, mai luati din pung'a comuna a tieriei pro totu anulu 3—4 milioane pentru scolele vostre; — noa celoru cu scole si mediloco putiene — nu numai nu ni dati mai mica din pung'a comuna a tieriei comune, ci inca ni luati in nu- me de reu, ni imputati de crima ca pretin- demu!

Cine e nedreptu? R e d.

7) O mistificare prosta. N'a trecutu candva prin capu vre-unui romanu vr'o astfelu de ba- darania! — R e d.

de esemplu, cum se porta guvernulu romanu alu dvostre facia cu magiarii din tier'a. 1)

Scimu, ca in principatele denubiane, a nume in Moldova, locuiescu forte multi ciangai, si inca in massa impopulandu tinenturi intregi. Contra natiunalitati acestora acolo se sustiene o resoluta lupta de estirpatiune, astfelu ca nu- merulu loru — care inainte cu doi secolu er 500,000, era la inceputulu secolulu presinte 150,000 — astadi s'a redusu la 35,000. 2) — Guvernulu romanu inasa nu s'a multiamitu cu acesta procedura sigura a amalgamisarei. Acestu sermanu poporu respinsu de conatiuna- lii soi, inca de la inceputulu secolulu presinte fiindu lipsitu de preoti magiari, nici chiar in biserica n'a potutu se auda dulcea s'a limba materna, inasa o pre debile legatura a mai sus- tinentu intru catu-va relatiunea sa de intimitate cu patri'a magiara, adeca acea impregiurare ca prin satele ciangailoru s'au aplicatu cantareti- magiari cari se strecoara de pe pamentulu se- culiloru si in scolele satesci instruaui in limb'a magiara, era in biserica cantau magiarosee, astfelu prin acesta se siliau ca se mai sus- tiena celu putienu umbr'a natiunalitati magia- re. Inasa in an. 1867, chiaru pe timpulu candu se aredica natiunea magiara, a sositu unu ucazu guverniale, prin care a interdusu cantaretiloru secuiesci, ca se instruedie chiaru si precepte religiozariu, si pre aceia alungandu- ii din locuintelu invetiatoresci, in looulu loru a denumitu profesori romani, era popo- rulu a fostu constrinsu in modulu celu mai necrutatoriu, ca se platasca pre acesti profes- ori de natiunalitate straina si se-si tramita cop- pii sub ingrigirea loru. 3)

Er — astfelu de procedura intrebun- tedia conatiunali dvostre acolo unde sunt la potere, si deca guvernulu nostru se pote in- crimina, apoi acesta i-se pote face pentru acea dubioasa atitudine a sa, prin care se negliga in- teresele natiunali ale magiarulu atatu aici in intru, catu si in cele esterne, si ca priveste cu nepasare acesta estirpatiune declarata a natiu- nei nostre chiar si contra legiloru interna- tiunali. 4)

Ore ce ati dice dvostre candu am procede si noi cu copiii dvostre cei deobligati inveti- mentului, totu asia cum procede al guvernulu romanu facia cu tinerimea ciangailoru? 5) —

In fine redactorele lui „Ellenör“ adauge sub asteriscu inca acetea:

„Dar inca jidanii, in contra caror'a ne- continitu audimu ca se face persecutiuni de estirpatiune din partea poporulu si guvernulu din Romania. 6)

1) Uita unde o tulesce acum ungurulu ca se scape de adeverata cestiune! „Buna demin- etia baba!“ — „Castraveri draga!“ Red.

2) Cei ce cunoscu adeveratele impregiurari, trebuie se numesca aceste pretensiu magiare nisee posesii. Deca candu-va ar fi essistatu in Mol- dova 500,000 de magiari, dora mai traia ea astadi?! Adeverulu e, ca in Moldova de sutu de ani traiescu in pace cate-va mii de secui fugiti din tier'a loru. Dar cu ce dreptu aseme- na ungurulu nostru pre cele cate-va mii de ciangai refugiatu in Moldova cu cele aproape trei milioane de romani mosneni din Banatu, Ungaria si Transilvania?! R e d.

3) Noi tinentu intriga acesta istoria de o fabula scornita ad hoc. Noi scimu: a) ca sta- tulu romanu sustiene tote scolele poporali; b) scimu ca statulu romanu in Bolgradu sustiene cu sposelu salo o mare scola bulgarasca, in fine c) scimu ca de catu romanii poporu mai tolerantu de straini nu assiste. Doveda ca strainii de tote nemurile si de prin tote tierile ve- cine se imbuldiescu in Romania ca nicari auria! Acestea sunt positive. Ce dice ungurulu nostru, este o apucatura orba. — Dar in fine — noi patriotii nemagiari din patri'a nostra secularia si actuale de aici, cu ce dreptu po- temu se timu apesati pentru ca in cutare alta tiera vr'o mica fractiune de poporu se nedrepta- tiesce?! R e d.

4) Bravo! Va se dica apesarea refugitiloru ciangai in Romania este in contra legiloru in- ternatiunali, er apesarea a trei milioane de ro- mani in propri'a loru patria prin domni magiari este dupa lege. Logica si morala ungu- resca! R e d.

5) Noi am dice ca sunteti tirani si barbari; precum lumea civilisata de comunu numesce pre toti cei-ce facu fortia poporulu si-i impe- deca cultur'a natiunale intelectuale, fia aceia magiari seu romani. Nu avemu dreptu?! — R e d.

6) Findu ca aveti atata ingrigire si iubire de jidanii din Romania, jidani vagabundi, imi- grati din Russia si Galitia pentru ca se inven- tiedie si ucida si despoia pre bietulu poporu romanu, apoi n'avemu de catu se vi postimu de la Ddiu pre capu o turma de asemene o- vrei catu de mare, se-i ferioiti si se ve ferice- sca! Atrageti-ii, chiamati-ii si pre cei din Ro- mania la peptulu vostru filantropicu! Astfelu ve poteti impac'a cu Romania. — R e d.

Audiatur et altera pars.

Pre candu o mare parte a romaniloru bine semtitori a fostu neplacutu surprinsa candu a cetitu in nrulu 97 alu „Alb.“ ca dnulu Iustinu Popfiu ca candidat u de deputatu in program'a sa catra alegatorii cerculu electoralu alu Mar- ghitei s'a datu pe facia ca e guvernamentalu, — si in nrulu 99 ca dlui a fostu spriginitu de guvernulu; la noi in comitatulu Zarandului n'a facutu nici cea mai mica surprindere, — din contra pre noi ne-a surprinsu aceea candu am cetitu in nrulu 93 alu „Alb.“ ca dlui Iustinu Popfiu in siedinti'a comitetulu centralu alu Reu- niunei Romaniloru din Bihoru s'a dechiaratu ca, ca deputatu va tiena la solidaritate cu parti'a romana natiunale de la dieta, si ca atare fu proclamatu si prin cerulariu recomandat de candidatu natiunale la Marghita, — si acesta a nostra surprindere se datedia de acolo, ca in septemvre a. c. venindu dnulu comite supremu c. Haller la noi, si dandu mesa dupa datina-i, cu acea ocaziune a arestatu o epistola originala de la dlu Iustinu Popfiu, adresata dnului Hal- ler, scrisa in limb'a si spiritulu magiaru; in a- cesta epistola, scrisa intr'unu stilu frumosu si forte magulitoriu, roga pe dlu Haller, pe care ilu lauda si-lu redica pana la ceriu intru atata, catu deca dlu Haller acea epistola o areta aiure si nu la noi unde ilu cunoascemu pre bine, ome- nii necunosctori de lucru si de persone, ar fi cugetatu ca dlu Haller este cea mai principala rota in machin'a guvernulu magiaru, si ca fora voia si invoieia densulu nemicu nu se pote intempla, — cum dicu roga pe dlu Haller ca se-i esoperedie se vina intr'unu postu naltu si stralucitu; (mi vine a crede ca dlu J. Popfiu sub postu naltu si stralucitu a intiolescu episcopi'a din Gerla;) pentru ca apoi si dlu J. Popfiu in recunoscentia promito guvernulu ca va intorce poporulu si natiunea romana de la opositiune, si o va face guvernamentala. Desi epistola, pre- cum disei mai susu, este scrisa intr'unu stilu frumosu, dar totu o data atatu de antinatu- nalu, magiaronu si condemuabilu, in catu unu diregatoriu de frunte, dupa ce a cetit'o in facia comitelu Haller si a ospetiloru, a esclamatu dicendu: „O ticalosia!“ (o gyalázat) dar' dlu J. Popfiu nu spune mediloco prin cari cugeta dlui a fi in stare a face natiunea romana guver- namentala.

Cu acesta epistola in mana voia apoi comitele Haller a capacita pe romani se se face guvernamentalu, — dar tote au fostu in daru, caci in romanii cari au cetitu acea epistola a dlui J. Popfiu, n'a facutu altu efectu, fora ca densii s'au convinsu despre ticalosia omeniloru, si corup- tiunea ce domnesce astadi sub guvernulu ma- giaru actuale, care se numesce pe sine guver- niu liberalu si constitutiunalu!

Desi acesta epistola la mesa comitelu Haller ambla din mana in mana la ospeti, si asia nu se pote nega essistintia ei, totusi se nu grabimu a judeca pe dlu J. Popfiu, avendu spe- rantia ca dlui, dechiarandu-se despre originea si scopulu mentiunatei sale epistole, se va lamu- ri astfelu, catu singuri noi se recunoscemu ca nepricpendu scopulu si intentiunea buna na- tiunala, se ne batemu in peptu strigandu — pecavimus! —

II. In nrulu 98 alu Albinei dlu Basiliu Ba- siota cu datulu de 14/26 novembre a. c. face de nou apelu catra juristii romanu, pentru a se in- sinua la dlui, ca se pda eda unu catalogu a ju- ristiloru romanu din Ungaria, Banatu si Transil- vania, si totu o data se exprima ca nu pote price- pe cum de nu se aude vocea provocatoria a unui romanu care cere celu mai simplu si estinu, servitiu natiunala de la romani; — afu dar cu cale a veni in ajutoriulu dlui B. Basiota si a-i splica ceea ce dlui nu pote pricepe.

Caus'a ca juristii romanu nu vreu se auda vocea provocatoria a dlui B. Basiota dupa mine nu pote fi alta, decatu ca juristii romanu vor fi auditu faim'a trista carea s'a raspanditu despre recursulu dnului Basiliu Basiota, prin care a suplicatu pentru postulu de presiedinte la tribunalulu r. din Naseulu, (din care districtu este dna nascuta), adeca s'a vorbitu si se vorbece, ca dlui B. Basiota, petitiunandu pentru postulu de presiedinte la tribunalulu r. din Naseulu, cu acelu recursu a fa- utu promisiune, ca deca ilu va donumi guvernulu de presiedinte la tri- bunalulu r. din Naseulu, dlui va introduce acolo limb'a magiara, ce afora de densulu altulu a o face nu este in stare, — si acestei faime intie- leginti'a romana din comitatulu nostru cu atatu mai multu i-a datu crediementu, findu ca si vice-comitele Albei-inferiore, dlu Vasilie Duca,

a afirmat'o in tomn'a trecuta naintea unoru di- regatori din cottulu nostru cu ocaziunea regu- larii de hotaru intre comunele Vidra si Bulzesci, — se nu se mire dara dlu B. Basiota ca juristii si poste totu romanii vocea unui omu, despre care se raspandesce astfoliu de faima, nu o audu si nu vreu se o auda.

Dar totusi se nu grabimu a judeca nici pre dlu B. Basiota, avendu sperantia ca si dlui ne va convinge pe deplinu despre neadeverulu faimei susu atinse, si ca si densulu cu noi d'im- preuna va eschiam'a: laudatu fia ceriulu, ca ro- manii numai vocea acelu romanu o audu si asculta, pe cari ii cunoascu ca sunt romani cu trupu cu sufletu, si ca pentru interesulu loru particularu nu vendu interesulu poporulu si a natiunei romane. —

Se audimu de bine!
Baia-de-Crisiu (comit. Zarandului,) 18 decembre 1871. Iliu.

Dieta Ungariei.

Siedinti'a casei represent. din 19 dec.

In siedinti'a de astadi erasi s'a intemplatu unu scandalu „micu“, care daca nu er de facia si nu intrevenia ta'ta Deak, ar fi datu ansa la unu scandalu „mare.“ S'a desbatutu adeca es- traordinariulu din bugetulu ministeriulu de comerci. Ghiczy a aperatu votulu minoritati, pre candu dnii din drépa conversau si se pe- treceau unii cu altii dupa draga voia loru, ast- folu, in catu Ghiczy abia s'a potutu audi. Si fiin- du ca acei dni mari din ce in ce totu mai multu desconderau regulele cuviintiei d'a asculta pre celu ce vorbesce, Huszár, unulu din cei mai zelosi aderinti ai lui Ghiczy, admonedia pe presiedinte ca se face pace. — Presiedintele n'aude nici clamorea, nici strigatulu lui Hu- szár. Clamorea devine totu mai mare, strigatele totu mai dese. — Ghiczy in fine perde tota pa- ciintia si apostrofa pre dnii mari cam astfelu: „am renunciatu la sperantia d'a impedeca pe dnii de din colo a devast'a averea statului, au me asculta, seu nu me asculta densii, eu mi fa- cu detorint'a.“ Stang'a firesce primesce dechia- ratiunea resoluta a conducatoriulu seu cu „éljen.“ — La acesta se scola domnulu mare Paczolay si protestedia contra imputarii lui Ghiczy, cumca partid'a drépa n'ar fi consciin- tiosa, — elu celu putienu este intru tote „fun- damentalu“ si cu consciintia facia de bunurile statului. — Tisza nu se pota abstenie se nu cetesca lui Paczolay Levitia, dupa care cetire o multime de „oratori“ opositiunali s'au insinu- atu la cuventu. Din norocire se scola betranulu Deak si molcomesce opositiunea cu promissiu- nea ca dnii din drépa, acesti feti ai sei, vor vota si decide apoi!! — Cuvintele intieleptulu tierii au ajutat si puntele ultime ale bugetulu pentru comerci s'au votatu.

C. Széll presenta apoi reportulu secti- noi centrale a supra suplicei ministeriali in privintia indemnitati. Se pune la ordinea di- lei pentru siedinti'a de manedi. D. Irányi interpela pe ministrulu de interne, daca are acesta intentiunea d'a present'a unu proiectu de lege pentru pedepsirea abusuriloru ce se facu la alegerile de ablegati?

Urma apoi desbateru a supra bugetulu ministeriulu de justitia. — Deputatulu Chorin pretinde o reforma radicala a administratiune justitiei si face grele imputari ministeriulu de justitia, ca la denumirea judiloru au procesu dupa informatiuni unilaterali. — E. Hodossy inca doresce o reforma a administratiunei de justitia, crede inasa, ca ministrulu a facutu de- stulu in timpulu scurtu alu activitati sale. — E. Vaida inca se vaita ca ministrulu n'a fostu destulu de bine informatu la denumirea judi- loru. — Ministrulu de justitia Bittó, respun- diendu mai antaiu lui Chorin, dice ca densulu a primitu informatiuni din tote partile, a primi- tu sfatu si de la „fericiti si nefericiti“ si a fostu inecat de petitiuni si deputatiuni!! Bietulu ministru cu dorere se nisuesce a face cas'a se creda ca densulu a numitu judi dupa cea mai buna cunoscentia si consciintia a sa. — Bugetulu s'a votatu apoi mai fora nici o de- sbatere. — Siedinti'a s'a aredicatu la 3 ore.

Siedinti'a casei reprezentantiloru din 20 dec.

Ordinea dilei de astadi a fostu desbata- rea a supra bugetulu pentru ministeriulu de culte. Bietulu ministru Pauler a fostu atacatu din tote partile, chiar si din drépa, a nume profesorele P. Hoffmann, ale carui pareri filoso- fice-juridice divergedia multu de ale fostulu seu colegu, ilu ataca aspru. Din stang'a au vor- bitu vre-o 9 insi, toti versandu totu focu si veninu

contra ministrului. Mane se va continua discutiunea, candu va raspunde si ministrul la multele si aprigele atacuri ce i se fecera astadi. Suplicia pentru indemnitate s'a primita si s'a decisu ca de poimane incepandu se nu se tiena sedintie pana in 9 ianuariu 1872.

Sedintia casei represent. din 21 dec.

Presedintele Somssich deschide sedintia la 10 ore. Dupa formalie indatinata s'a votatu in a treia cetire proiectulu pentru indemnitate. — S'a desbatutu apoi proiectulu de lege in privinta judecatoriilor financiare la sengeratecele judetia. Widliczky si Fr. Chorin vorbesou contra proiectului, caci densii nu potu aproba nici intr'unu tipu judetiale separate, cu atatu mai putionu, cu catu prin avisarea agendelor de a dreptulu la tabl'a regesca se pote multu pastra. Dupa ce ministrulu de justitia Bittó vorbesou contra antevorbitorilor si pentru primirea proiectului seu, majoritatea casei primease proiectulu. A urmatu apoi proiectulu de lege in caus'a dispusetiunilor necesarie la organizatiunea noua a judetialoru, care s'a primitu. — Trezindu la continuarea desbaterii a supra bugetulu pentru culte, J. Schwarz nu apröba modulu prin care Hoffmann a atacatu ieri pe ministrulu Pauler. Apucaturele subiective, ataurile personale, mai alesu faoute intr'o forma fri vola, vor irita numai spiritele dar nu vor ajuta causei nimicu. Schwarz respinge atacurile lui Hoffmann contra lui Pauler si atinge ici-colia si pre Ghiczy si Tisza cari au propusu detragerea de 150,000 din positiunea pentru scolele poporale. Ministrului i imputa ca e prötrandavu in afacerile religiozuarie. G. Patrübányi vorbesou multu despre binecuvantarea culturii si a ministeriului lui Pauler. Aredicarea sedintiei la 3 ore.

Docnecea, (cortulu Carasiu,) 11 dec. 1871.

(Actulu de alegere a membrilor municipali.) In intregulu imperiu alu nostru nu credu se esiste alta clasa de ömeni mai apesati in starea de sclavia, decum sunt lucratori montanistici. Ei sunt si pana astadi, cu putiena exceptiune, totu aceia, cari din timpurile de mai nainte, lipsiti fiindu de libertatea cetatienesca pentru dellete, erau condamnati la munca de ocne.

Sub absolutismulu nemtescu starea loru era cu multu mai suportabila; dar de candu au devenitu sub societatea cailoru ferate, ei sunt numai nisce instrumente örbe, nu numai fizice, ci si morale, ale domniloru sei, in asemenea cu negrii indiani.

Nu voiu se amintescu de alte impregiurari, cari taia afundu in vietia materiala a acestoru lucratori, cum ii pacalescu domniloru, li vatema subsistintia; me marginescu numai de esemplu cu procedur'a la alegerea judelui comunalu. Döca vre unu lucratoriu face opusetiune si nu votöza pentru candidatulu domniloru de la societate, e lipsitu pe câte unu anu de dile de la lucru si bietulu omu trebuie se ie lumea in capu, cautandu-si lucru prin sate indepartate.

Acöta procedura se observä si la alegerea — membrilor municipali. Unu boemu, unu prusu, unu sassonu, mai altulu pote fi si mongolu, cu nisce unelte servile dintre lucratori facura — candidatiunea. Amploiatii de la societate se candidara pe sine singuri si ca din batjocura candidara si din partea romanilor, cari facu majoritatea poporatiunii, numai pe cari ii-au socotitu mai fideli ai loru: pe unulu, care dupa comand'a domnului seu se arunca si in focu ca cozaculu lui Suvarov din poveste, mai pe altulu care abia si scie scrie numele cu potöve; ör din inteligintia pe nimene.

Mane di la votisare primira ömenni si dulele scrise gata cu candidatii octroati de domniloru si mersera la loculu alegerii. In desiertu strigau multi alegatori ca cu candidatii aceia nu sunt multiamiti, avendu altii mai demni, caci li se siopti: ca care va votia pentru altu-cine, va fi lapedatu din servitiu. Cu töte acestea unii facura alte siedule; dar indata si fusera sermanii insemnati prin agentii societatii cu not'a de infidelitate. — Acestor'a acum seu ca li se va rumpe plat'a lunaria dupa unu acordu mai micu, seu ca in capu de ierna vor trebui se remana fora pane, colindandu pe altu unde dupa lucru.

Asia e constitutiunismulu preste totu prin locurile montanistice, unde clas'a lucratoriloru face absolut'a majoritate, dar nicai ca in Docnecea; ei sunt selavii domniloru sei,

vietia, averea, libertatea, töte sunt in manele acestoru impiatori

Ar fi de doritu döca dd. ablegati dietali, dupa ce au lucratu pentru emanciparea jidoviloru, se-si aduca aminte si de acöta misera clasa de lucratori crestini, ca se-ii emancipe de jugulu sclavioi si a tiravisarii, dandu-li inderetru aceea, ce dreptatea lui Ddieu, ömönirea, dar si insasi legea tierii in evulu luminarii i-a acreditatu. *Unu alegatori.*

Ezeresiu, (cortulu Carasiului) in 20 dec.

Alegerea de reprezentanti la comitetulu comitatensu a datu dovöda eclatante despre zelulu nationalu alu poporului diu acestu impregiuru, alegöndu totu barbati increditi energiosi. — Unu notariu de magiaru din Furlou, apoi forsterulu din Ezeresiu cu fideli si subalternii sei et tutti quanti ömeni — retaciti, ambalau in ruptulu capului, dia-nöptea, ca se paralisedie resultatulu nedubitabilu alu energiei ce desvoltara cutari bravi invetiatori si plugari ce se interesedia de vietia nöstra publica. Dar laudandu pre cutari invetiatori pentru zelulu loru — se ierte dneiele loru ca nu li dau la lumina numele — trebuie se reprobamü zelulu cutarui invetiatoriu de a — intriga contra celoru ce densulu sunt persöne odidöse, scöndu din capulu locului ca — in urm'a iubacilitatii sale e cadintu si perditu, ori unde va concurge cu acei „odiosi.“ Nu i spunu numele, sperandu ca se va indrepta. —

Coröculu Ezeresiu a alesu 10 reprezentanti, si a nume pre urmatorii dni: Petricu jude cercualu, Jos. Olariu, invetiatoriu in Domaniu, — pre amendei cu unanimitate, — Oprea, inv. in Ezeresiu, Cratiunu, not. in Colnicu, Stefanovicu preotu in Mutnicu-mare, Zsivi pelariu in Lugosiu, C. Popovicu, inv. in Sdiora, Joo preotu gr. cat. Zsebeleanu, Sciopone si Stroia, toti plugari ze'osi.

Öndre si lauda zelosiloru si boialiloru alegatori!

Mercina, (cortulu Carasiu,) 14 dec. 1871.

(Alegeri municipali.) Actulu de alegerea membrilor comitatensu in cerculu alu VII. constatatoriu din comenele Mercina Vranii si Iertofu s'a indeplintu in 13 decembre a. o. cal. nou, sub presiedintia Reverendissimulu d. Joane Popovicu, protopresbiterulu Versietiuului; aceste comune aveau de a alege 8 individi la susu mentionatulu comitetu, si alesera cu majoritatea voturiloru pre Ilustr. Sa d. episcöpu Joanu Popasu, domni Alexandru Popovicu, preotu din Mercina, Antoniu Crenianu, vice-notariu comitatensu din Lugosiu, Vincentiu Gurgutu, doctöne din Mercina, Traianu Neagöe, notariu comunalu din Mercina, Petru Mitter, economu din Vranii, Alexandru Orza, privatu din Mercina si Joane Hertzeg, proprietariu din Lugosiu. Mai toti romani de parti'a nationala. *Unu alegatori.*

Aradu, 6/18 decemvre 1871.

(Alegerea preotulu din Giula.) Fiindu terminulu alegerii determinatu pe diu'a de 21 noemvre, poporulu giulanu in unu numeru frumosulu s'a prezentatu la loculu destinatu pentru tienera alegerii, unde dlu notariu alu adunantiei de locu infaciosä de primiti in candidatiune pre urmatorii domni: Georg. Morariu, Geras. Serbu pre D. Popa; era pre doi insi adöca: pre Rrv. dnu Jos. Besanu si cap. in Ciab'a si pre dlu N. Tulcanu, cari asiderea erau recurinti la acöta parochia, din unele cause neinsemnävare au fostu eschisi din candidatiune. Acöta'a vodiend'o cea mai mare parte dintre membrii comitetului si indignandu-se pentru acöta reapingere nemotivata, a inceputu a striga si a face sgömotu, ceröndu succöptarea celoru eschisi din candidatiune, la care interpelatiune verbala si sgömotösa, — dlu presiedinte vrendu-nevrendu a trebuitu se se supuna si asiä cei eschisi numai cu mare greutate fusera acceptati in candidatiune. Dupa acea a urmatu votisarea, care pe langa töte fortiele intrebuintate de Rvssimulu dnu P. Chi. totusi a decursu in cea mai buna linisce si ordine, si asiä dupa finea acestora numerandu-se voturile, dlu Morariu a avutu 29, dlu Gerasimu Serbu 27, dlu Tulcanu 13, dlu D. Popa nici unulu, era Rv. D. Josifu Besanu 107 voturi, carele intrunindu majoritatea voturiloru, cu entusiasmu a fostu declaratü preotu alesu in Giula. —

Acuma remane ca venerabilulu Consi-

storiu din Aradu impreune cu Ilustr. Sa dlu eppu se aplacidedie acöta alegere executata in deplin'a libertate si cu consentimentulu poporului. *Eniu.*

Armenisii, in 4 dec. 1871.

(Necrologu.) O sörtö intr'adeveru vitregä, pare ca intr' adinsu ni peracöta clerulu si natiunea. Joane Bogoieviciu, zelosulu, de catra toti stimatulu si iubitulü preotu gr. or. din Armenisii, dupa unu morbu indelungatu, in 29 nov. a. c. a reposatu in Domnulu in etate de 28 ani. Inmormentarea-i s'a intemplatu in 1. dec., cu töte ceremoniele convenite, fiindu petrecutu pana la momentulu de 9 preoti si unu publicu förte numerosu de poporu — Clerulu din protopresbiteratulu Caransebesinulu perdä unu preotu capace, unu membru eminentu alu scaunului protopresbiteralu, carele in restimpu de 4 ani a functiunarii sale ca preotu cu neobositu zelü a lucratu in via Domnului, si de-lu mai tinea Ddieu, in scurtu timpu pre carier'a ce incepuse ar fi coversitu pre muli colegi ai sei. Ilu glescu parintii, soci'a, fratii, sororile, toti consangeneii si intröga comuna. Fia i tieren'a usöra si mamoria eternu binecuvantata. T.

Varietati.

In numerulu trecutulu s'a comisü o erore remarcabile in fruntea föiei, punöndu-se diu'a dominica in locu de joi; ceröndu scusa pentru acöta eröre, rogämu pre binevoitorii nostri cetitori ca s'o indrepte.

— (La nrulu de adi) alaturämu föi'a de prönumeratiune la „Familia“, uniculu diu ru beletisticu romanu in töte partile locuite de romani. Durat'a vietiei sale de mai multi ani e dovöda a esa mai eclatante ca acestu organu si implinescu missiunea sa cu demnitate si prin acöta insusi se recomöda publiculu nostru cetitoriu. —

— (Alegere de deputatu.) In cerculu electoralu alu Ciacovoi s'a alesu deputatu contölo Guido Karácsönyi (deachistu,) contra opositiunalulu Misiciu. —

— („Procedur'a cartiloru funduarie“) de Grigoriu Tamäsiu-Miculescu, comisariu reg. la cart. fund. o deä sub tipariu. Causa intardierii a fostu si e lips'a prönumerantiloru si partinirea cea rece a publiculu romanu cu care a intimpinatu unu astöfelu de opu intru adöveru necesariu pentru fie care economu, proprietariu, posesoru, amploiatu, advocatu, agentu, notariu comunalu, preotu; pentö eclesii si totu föfelu de institute etc. etc.

Timpulu de prönumeratiune se prelungece pana la 25 fevru 1872, candu se va incepe nesimtitu si expedarea esemplariiloru abonate.

Prönumeratiunile se facu de adreptulu la autoru in Zernesei, post'a ultima, Branu, per Brasiovu.

Pretulu unu esemplariu pentö abonenti e 1 fl. 50 cr., era pentö neabonenti 2 fl. v. a. DD. colectantii primescu de la 9 alu 10. esemplariu gratisu.

(Gazeta Severinului) este titulu unei foi politice növe, ce de cöndu a inceputu a vedö lumin'a in Romania la Turnulu-Severinu. Cei doi primi numeri ce ni sosira, ii ötirämu cu esa mai deplina multumire; ne incantä tonulu solidu si profundu si directiunea natiunale si democratica eminenta. Gerante respunditoriu este dlu Barbu Tudoru. Numai o ortograffa mai ratiunabile i-am fi doritu; caci pre bate la ochi sublimitate cuprinsului, latitudinea informatiuniloru, deplinatatea limbii in vestimentulu ortograficu cam pre trentiosu. De altcum föi'a va apäre de döue ori in septemana si cösta 30 de lei n. pe anu. Nu potöemu de cötu a-i pofti diu inima celu mai fericitu succesu! —

— (Statuu lui Traianu.) Primulu numeru alu öului diu ru „Gazeta Severinului“ ni aduce unu öpelu si unu planu pentru redicarea unu monumentu marelui Imperatu Traianu, tocmai in paröculu Turnu-Severinului, in fact'a ruineloru maretulu podu pre care l'a fostu claditu acela preste Dunare si preste care si-a trecutü legiunile pentö a öucerü Dacia si a intemöia patri'a Romaniloru. „Poporulu romanu detorescu unu monumentu lui Traianu, unu monumentu demnu de gloria marelui Imperatore si de recunoscintia coloniloru sei.“ — astöfelu se sprima „Gaz. Severinului.“ — Aplaudämu ideei si planulu la cari vom mai reveni.

— (Inscöntiamu pre ce-ce ii privesce,) cumca dlu Babesiu de dominec'a trecutü in öcci se afla jacöndu morbosu; ieri si astadi a incöstatu a se scöla cöte pre o öra, si totusi, numai de i va fi cu potintia, va caletori mane, dominica ser'a la Aradu pentru sedintiele plenari a le Cousistoriului, cari au a regulä multe cesti-

ni de mare importantia. De la Aradu marti trece la Tomisöra, unde va petrece un'a sedintie dile. —

Multumire publica.

Subsemnatulu a asecuratu producte de campu sub ceru liberu la banc'a generala de asecuratiune „Transilvania“ si s'au mistuitu prin focu mentiunatele producte, pentö caru am si primitu de la susumit'a societate pri diriectorele tienutale M. Chr. Schlenk in Tomisöra sum'a desdauarei promptu si in merariu.

Nu potu trece cu ocaziunea acöta'a, d'ami esprime multumit'a cea mai caldörösa pentru fact'a acöta prompta a susumentiatöi banc'e de asecuratiune si a o recomöda fier carui pentru asecuratiuni in contra focului si pe vietia. *Giga Lengeru, din Ligetu.*

Concursu

Pentö ocuparea parochiei vacante Plescuta si filial'a Guravale in protopresbiteratulu Halmagiului, se eserie concursu cu terminu pana la 19 decembre a. c.

Emolumintele sunt: birulu de la 170 case, si stölele indatinate. —

Doritorii de a ocupä acöta parochia se ai indrepte recursele bine instruate in intiele-sulu Statutulu organicu, adresandu-le Comitetulu parochialu.

Plescuta, 21 noemvre 1871.

Comitetulu parochialu

3-3 in contielegere cu dlu protopopu.

Publicatiune de licitare.

In urm'a decisului de sub Nr. 7969/871, emanatu in caus'a esecutiunala a tutorulu orf. com. din Otlaca, contra successorulu Mihaiu Andrasiu Florea, realitatile inscise la nr. 368 a prot. cart. fund. din Otlaca pre numele lui Mihaiu Andrasiu betranu, constatörie din casa, intravilanulu 2/4-rie ses. pamentu si un'a via, pretiuita la 1150 fl. pre langa depunerea vadiului de 10% a pretiului de estimatiune, se vor vinde pe calea licitatiunei la 24 ianuariu 1872 pentru, seu mai susu de pretiulu de est. matiu, si la 24 februaru 1872 si mai josu de pretiulu acöta, totdeun'a la 10 ore nainte de amödiadi, la casa comunala din Otlaca, sub urmatoriile conditiuni:

Licitantele celu mai multu apromitiatoriu va avö de a depune diumetate din pretiulu de cumpörare indata la manele judelui esecönte; coalata diu öetate inasa in terminu de 3 lune, calculata de la diu'a de licitare, la tribunallu de comitatu alu Aradului cu 6% interese.

Cumpötoriuulu va inträ in posesiunea factiva a realitatiloru cumpörate indata dupa depunerea rätöi prime a pretiului de cumpörare, dreptulu de proprietate ilu va cascigä inasa numai dupa depurarea intregulu pretiu de cumpörare prin transcriere in cart. fund. pe numele seu.

Percentuaros timbrata pentru transcrierea posesiunei o va suportä singuru cumpötoriuulu.

Tötu o data se face cunosötu tuturor creditoriloru ipotecari, cari nu locuescu in loculu seu in apropierea acestui öficiu de cart. fund. cumca conformu §-lui 433 din proc. civ. se-si denumöca mandatari aici in locu si se notifice numele acestora pana la vendiare, si se provöca tötu aceia, cari voiescu a-si realisä reclamatunile lorü de proprietate seu alte pretönsiuni in privinta averiloru cuprinse, cumca conformu §. 466 din proc. civ. se-si insinueze actiunile lorü de reclamare in terminu legalu.

Datu din sedintia scaunului öficiului de cart. fund. a comitatulu Aradu, tienuta la 25 octöbre 1871.

Öficiulu de cart. fund. alu comitatulu Aradu.

2-3

Concursu.

Pentö ocuparea statiuniloru invetiatorösci vacante din cerculu inspectoratulu scolaru Secasiu, comitatulu Temisului, la s-öblele gr. or. confesionali din comunele urmatoriie:

1. Chechesiu, cu emolumintele: 73 fl. 50 cr. bani, 20 meti de gräu, 20 meti de porumbu, 80 lb. slanina, 50 lb. sare, 15 lb. de uminari, 12 stangeni de lemne, cortelu liberu cu gradina, si 3 jugere livöda.

2. Hodösiu, cu emolumintele: 63 fl. bani, 20 meti gräu, 20 meti porumbu, 75 lb. slanina, 50 lb. sare, 15 lb. luminari, 10 stangeni de lemne, cortelu liberu cu gradina, 1 jugoru pamentu de aratura, si 3 jugere livöda. —

3. Chisdia cu emolumintele: 52 fl. 50 cr. bani, 15 meti gräu, 15 meti porumbu, 50 lb. slanina, 50 lb. sare, 9 lb. luminari, 9 stangeni de lemne, cortelu liberu cu gradina, 1 jugeru aratura si 1/4 jugeru livöda. —

Doritorii de a ocupä vre un'a din aceste statiuni, au a-si adresä recursele lorü, indöstrate cu documintele necesarie, pana in 31 decembre 1871 st. n. la subscrisulu in Lugosiu.

Lugosiu, in 5 dec. 1871.

Teodoru Pap, inspect. cerc. de scöle.

In contielegere cu respectivele

3-3

Comitete parochiali.